

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poște și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază
Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Imbuibare.

Sibiu, 15 Februarie n.

Parlamentul maghiar a ajuns să discute și el o chestiune europeană. Este scandalul european făcut de Pulszky Károly. Așa a numit Apponyi afacerea, care acum mai bine de o săptămână ocupă opinia publică a țării.

Ca scandal afacerea aceasta poate fi scandal european, poate fi scandalul progresivism, cum a numit-o „Budapesti Hirlap” — dar dacă o considerăm din alte puncte de vedere, ea este un simptom caracteristic al stărilor din Ungaria, este cea mai clasică dovadă despre imbuibarea și destrăbălarea generală ce dominează de decenii în această țară; este fructul sistemului nefericit, care pe unii îi încarcă, pe alții îi despoaie, pe unii îi desmeară, pe alții îi chinuște, pe unii îi face imbuibați, pe alții îi lasă să peară de foame, cuprinși de miserie și ignoranță.

Nu reflectăm la abuzurile, ce s'au făcut cu banii țării, la care contribuim din rodul muncii noastre, nu la hoțiile unui Pulszky și la complicitățile lui. Asupra acestora s'au exprimat deja și Ungurii. Când chestiunea a ajuns în parlament de pe băncile opoziției răsunau la adresa ministrilor cuvinte ca acestea: tâlhari, pungași, hoți, gazde de hoți, ocrotitori de tâlhari!!

Să revenim la însuși începutul lucrului, la însași galeria de tablouri.

Voiau să întemeieze o galerie de tablouri într-un amintirea milenului. Dar ce are a face pictura cu milenii? Au avut Maghiarii pictori în decursul mieii de ani, ce au petrecut-o în Europa? — Dacă da, să le fi colectat.

N'au avut însă pe nime. De abia în timpul cel mai nou s'au ridicat câțiva pictori, de origine semitică, cari au făcut ceva renume Ungurilor pe terenul acesta. Ei, dar domnii miniștri actuali totuși vreau galerie de tablouri. Ei vreau cu orice preț, ca toți genii mari, cari au creat opere de valoare artistică în pictură să contribuie la premărirea nației milenare. Ei și-au gândit: avem bani, putem avea deci totul. Și au trimis pe signor Pulszky în Italia, ca revocându-și firea de handlu a străbunilor sei, să caute toate vechiturile artistice, și să le transporte la Pesta, pentru mai marea împodobire a marelui aldómás.

Știm ce a făcut Pulszky. Știm cum a cumpărat și cum a păpat o jumătate de milion, banchetind și voiajind cu frumoasele lângă sine.

Pe Pulszky îl vor întreba alții de ce a făcut. Dar noi întrebăm pe cei-ce au iscodit idea galeriei de tablouri, pe miniștri, cari i-au dat parale, pe acești creatori și reprezentanți ai sistemului de șovinism, nedreptate și corupție, ce lipsă era de tablouri?

Noi, un popor de trei milioane contribuim cu tot avutul nostru la susținerea țării, dăm din fructul ostenelelor și sudorilor noastre tot ce ni-se cere. În schimb însă n'avem nimic, decât persecuții, și chin și vai.

Școalele noastre nici un sprigin nu primesc din bugetul, la care și noi contribuim.

Bisericele noastre asemenea. Învețătorii noi ni-i plătim, preoții noi ni-i susținem. Ba și ajutoarele, bagatele în raport cu lipsele noastre, pe cari până aci ni-le dădeau, acum ni le-au sîstat.

În toate părțile e lipsă și miserie, morală și materială; dările sînt aproape insuportabile, și guvernul își permite luxul să caute după rarități artistice, ca să le îngrămădească într-o galerie. Tocmai, ca și un imbuibat pervers și corupt, care în castelul sau strălucit, dintr-un ținut pustiu, concentrează toate comoriile, toate plăcerile lumii acesteia și pregătește lucurile prânzuri, — ear' în jur poporul, oameni ai lui, înrușiți sau frați de ai lui sufer în miserie și ignoranță, neavând nici lumină sufletească nici hrană trupească.

Sistemul acesta de imbuibare nu poate să mai țină mult. El trebuie să se încheie în însăși păcatele corupției sale. Că semnele acestei imbuibări se arată chiar acum la mileniu e firesc. Îngâmfă și mândri, cum e Maghiarul din fire, miniștrii actuali au pus toate puterile ca să facă cât mai mare tâmbăluț.

Și-au ajuns poate culmea, și cu milenii are să înceapă coborișul, — care urmează așa de firește după fiecare suș.

Nu se poate, ca imbuibarea aceasta, ce se întemeiază cu călcarea în picioare a tuturor principiilor de dreptate, cinste și morală, să mai țină mult...

Dar încă un punct de observat. Tocmai la 28 Iulie 1894 ministrul Wekerle, într-un consiliu al sau a votat panamistului Pulszky o nouă sumă de câteva sute de mii pentru continuarea voiajurilor sale italiene în afacerea galeriei milenare.

Să facem o tabelă sincronistică.

La 25 Iulie 1894 presidentul partidului național, Dr. Rațiu, este prins de gendarmi în casa sa, și dus la Seghedin. În 27—28 Iulie ceilalți membri ai comitetului național sînt toți prinși și ei,

smulși în cel mai barbar mod din sinul familiei, și țirți în temniță, pe la Seghedin și Vaț.

Poporul românesc era cuprins de groază și teroare, părea că întreg poporul e intermînat... și tocmai pe atunci, pe când pe la noi gendarmii dominau, cu forța lor brutală la porunca guvernului, tocmai pe atunci același guvern, aceiași miniștri, șezînd la masa verde votează din banii țării sute de mii, ca să le predea unui șvindler, pungaș și hoț ordinar, ca să-și petreacă cu ei, cu banii storși din sudoarea poporului sîrman, în sardanapalice plăceri prin ale Sudului frumoase regiuni.

Unui Pulszky sute de mii și plăceri, — ear' comitetului național, care a reclamat drepturile unui popor asuprit, temniță și chinuri.

Eată imbuibarea sistemului zidit pe nedreptate și asuprire!

Pulszky, fătul lui — noi, jertfele lui.

Pulszky, un hoț — și noi jefuiți.

Răsplată lui D-zeu nu poate să mai întârzie mult!

Dr. Ionel Grădișteanu despre chestiunea națională. Un redactor al „Epocei” din București a intervievat pe zeșul și devotatul naționalist, dr. Ionel Grădișteanu. Interviuul, foarte interesat, e publicat în nrul dela 2 Februarie v. al „Epocei”.

Reproducem deocamdată numai următorul pasagiu:

— Cum apreciați conduita dlui Dr. Ioan Rațiu în această chestiune?

— Doctorul Rațiu s'a purtat în această chestiune cum ne așteptam toți căți îl cunoaștem, ca un om cu inimă mare și cu caracter de oțel. Ființa Doctorului Rațiu în capul comitetului național este garanția cea mai sigură, că mișcarea nu se va abate nici-odată de la drumul ei adevărat și că nu va ajunge nici-odată o armă în mâinile nici unui partid politic din țeară dela noi.

— Ce părere aveți despre svirecolirile dlor Brote, Slavici și compania în urma votului comitetului național?

— Eu cred, că biruința Drului Rațiu e deplină, și că toate încercările cari s'ar mai face în contra-i vor fi zadarnice. De altfel, în afară de Slavici și de Brote, cari sînt în țeară, și de cei doi redactori sacrificați ai „Tribunei”, mai curînd ori mai tîrziu și ceilalți puțini cari se mai deosebesc de Drul Rațiu se vor întoarce la matcă, sub presiunea opiniei publice de dincolo, cari în mod neîndoios s'a manifestat în mare majoritate pentru direcția Drului Rațiu.

Rampolla. În timpurile din urmă se iviau în diferite ziare svonuri despre o apropiată retragere a cardinalului Rampolla din postul seu ca secretar de stat al Valicului, precum și despre pretioasă deosebire de vederi între el și Papa privitor la relațiunile Sf. Seann cu Franția, și din cauza incidentului cu botezul lui Boris. Depeșile cele mai nouă din Roma desmint toate aceste știri, ale căror adevăruri ar fi procurat de sigur mare bucurie mai ales lui Bánffy, cărua trebuie atribuit în primul rînd energicele pașiri a cardinalului Rampolla faptul, că Bánffy a fost bătut în afacerea Agliardi.

Lueger și Ungurii. În ședința dela 13 Februarie, dieta Austriei-dejos a desbătut propunerea deputatului Vergani privitor la abdicarea convenției comerciale vamale între Austria și Ungaria, ca o parte a pactului economic dualist. Ședința a fost cât se poate de interesantă, bună, îmbucurătoare, căci antisemiții și în primul loc Dr. Lueger au aplicat grozave lovituri pe capul jidano-maghiarilor.

Rezoluția intrucâtva modificată de către un deputat liberal, a fost primită *unanim*, adică și de către deputații liberali.

Cât de îmbucurătoare, frumoasă și beapănă trebuia să fi fost ședința, reiese bine din următoarele cuvinte, cu care „P. Lloyd” își începe articolul de fond din nrul dela 14 Februarie:

„Lueger, mișelul laș, va găsi, sperăm, în Viena un Ungur, care îi va da corecțiune cu biciușcă de căne pentru vorbirea sa în dietă”...

Nu vom lipsi pe cetitorii noștri de această vorbire.

BULGARIA.

II.

Că mergerea principelui Ferdinand la Roma a fost numai „praf în ochi” aruncat naivilor, o dovedește, pe lângă multe alte semne, în primul rînd precipitarea cu care s'au perëndat evenimentele dela întoarcerea sa acasă, la 2 Februarie st. n. și care învederează cât se poate de lămurit, că toate lucrurile au fost ticluite înainte până în amănuntele cele mai mici. Totul s'a petrecut și se petrece încă ca o piesă de teatru admirabil montată și condusă de un regisor excelent.

La 2 Februarie prințul se întoarce la Sofia; la 4 Februarie, Stoilov cetește în Sobranie manifestul; la 6, prințul primește și arată ministrilor sei următoarea depeșă primită dela Țar:

Iarbă, o mică căsuță pentru noi amîndoi și aci aș fi putut petrece ani de zile ascultînd numai la poveștile ei, privind numai în fața ei blîndă, fără a mai cugeta la lucru. Ea mi-a adus aminte de aceasta trimîndu-mă în atelierul meu, eu nu o puteam îndupleca, să nu mai dee orele de pian. Această considerare serioasă a vieții, care o dovedi prin aceasta, mî impresiona și mișca adînc. Admiram acel suflet nobil, care trăia numai în mine, care se contopia cu mine, și care totuși ținea de o dejosire a trăii din altceva, decât din lucrul mâinilor sale. Peste zi fiecare trăia pentru sine și numai seara conveniam împreună în căsuța noastră.

Cît de fericită eram, cînd deschideam în fine ușa casei noastre; cît de nerăbdător puteam fi, cît de greu îmi trecea timpul, cînd din întîmplare întârzia vre-odată, cît de mult mă bucuram, dacă o ađam deja acolo.

Dela plimbările ei prin străzile Parisului des îmi aducea un buchetăș de flori sau vre-o floare rară, dar de câte-ori voiam eu să o înduplec, să primească dela mine vre-un dar, îmi zicea, că ar fi cu mult mai bogată decât mine; în adevăr se părea, că câștiga foarte mult prin lecțiile ei, căci totdeauna se îmbracă cu eleganță aleasă și colorare neagră, care o purta cu predilecție evidentă și cu oare-care cochetărie, fi sta foarte bine. Știa, cum nu mai dădeam o știu, să facă ca colorarea monotonă să strălucească în cele mai varii nuanțe, aceluși era îmbrăcată în negrul palid de mătășă, apoi în negrul strălucitor

„Feliciti în mod sincer pe Alteța Voastră pentru patriotica hotărîre, pe care mi-ați comunicat-o prin serioarea D-Voastre dela 21 Ianuarie. General-majorul în suita mea, contele Golenicev-Kutuzov Vă va aduce răspunsul meu și va fi însărcinat a lua parte, în numele meu, la sîrbărea, ce se va ține cu prilegiul primirii iubitelui D-Voastre fiu în sinul bisericii naționale bulgărești”.

Așadar, prințul Ferdinand a scris Țarului Nicolae II. o scrisoare, chiar în ziua reîntoarcerii sale acasă, la 2 Februarie (21 Ianuarie), pe cînd era încă „pradă unei lupte sufletești groaznice”, scrisoare, în care rugase pe protectorul seu să fie nașul lui Boris.

La 8 Februarie, odată cu sus amintita depeșă apărî în „Mesagerul guvernului” din Petersburg un lung comunicat de următorul cuprins:

Guvernul imperial, rechemînd în 1886 pe agenții sei din Bulgaria, a declarat atunci printr-un comunicat dela 28 Noemvrie, că prin această măsură, el nu înțelege să rupă legăturile cari unesc Bulgaria cu Rusia. Bulgaria este o creațiune a Rusiei și nu dătează existența sa decât sacrificiilor mari și silințelor poporului rusesc. Pentru acest motiv, guvernul imperial era silit să urmărească cu un interes viu toate manifestațiunile organizațiunii civile a Bulgariei, situația sa și destinele sale viitoare.

Guvernul a declarat în repetite rînduri, că nu așteaptă decât o mărturisire sinceră a Bulgarilor și că o schimbare era necesară, spre a uita trecutul și pentru a începe cu principatul restabilirii relațiunilor basate pe o încredere reciprocă și lipsite de orice impulsune egoiste. Prințul Ferdinand s'a adresat Țarului, rugându-l în scris să trimită la Sofia un reprezentant oficial rus, pentru a asista la ceremonia conversiunii prințului Boris. Când acum trei ani niște oameni de ai guvernului au prezentat Sobraniei un proiect, modificînd articolul 38 al constituției dela Tîrnova, care zice, că familia princiară trebuie să aparțină bisericii ortodoxe, guvernul rusesc nu putea decât să se opună acestei inovațiuni.

Guvernul imperial, printr-un comunicat dela 21 Februarie 1893, a prevenit pe toți bulgarii, fără deosebire de partid, de primejdia ce amenință poporul dispus de a se departe de drumul secular și tradițiunile sale cele mai sfinte. Vocea Rusiei, care a avut în totdeauna milă de suferințele și de desoragisirea popoarelor de aceeași rasă și de aceeași religie în orient, a pătruns inimile bulgarilor.

Poporul bulgar și guvernul și ei au recunoscut necesitatea de a protege și de a consolida domnia credinței ortodoxe într-o țeară unde credința este garanția legăturilor indisolubile cari unesc Rusia cu Bulgaria, liberată de cea dintîiu. Aceasta știre a fost primită peste tot în Rusia cu simpatie veselă.

Animat de sentimente de generositate și de buna voință, împăratul a luat în considerație rugămîntea prințului Ferdinand și a binevoit să de urmare invitațiunii sale, trimițînd în numele seu la Sofia, pe majorul-general ă

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Mincinoasa.

— Novellă. —

De

Alphonse Daudet.

În viața mea întreagă o singură femeie am cunoscut pe o povestitoare. D... Am trăit împreună cinci ani de fericire, ani de bucurie tăcută, adîncă. Pot zice, că ei am de mulțumit renumele meu de astăzi, căci cînd era în apropierea mea, ori-ce lucru îmi era ușor, ideile cele mai bune și interesante îmi veneau ca în sbor și le realisam cu ușurință. Cînd am văzut-o prima-ora, am socotit, că totdeauna ar fi a mea, că deja de timp nemăsurat ar fi — frumșea, ființa și caracterul ei corespundeau pe deplin chipului de femeie, pe cari îl croiesc în visurile mele. Această femeie nici-odată nu m'a părăsit; a murit în casa mea, în brațele mele, cu un cuvînt de iubire pentru mine pe buze — și totuși mă cuprînde mînia, de câte-ori mă cuget numai la dînsă. Dacă încerc a revoca chipul ei înaintea ochilor mei sufletești, dacă o vîd înaintea mea, cum am văzut-o cinci ani de zile în splendoarea fericirii noastre, statura sveltă și frumoasă cu fața palidă, care purta tipul jidancei orientale, trăsăturile, cari erau atât de fine și regulate — ca sculptate din marmură — vorbirea ei șoptitoare, privirea ei

fermecătoare — dacă vrăjesc astfel înaintea mea aceasta ființă măiestoasă, o fac numai, că earăși și earăși să-l strig: „Te urîesc”.

Să numla Mariți. În casa unui prieten, unde o vîzusem pentru prima-ora, era introdusă ca madame Deloche; „mi-se spunea, că ar fi veduva unui călător indiu”. În adevăr părea a fi făcut călătorii mari și lungi și nu odată s'a întîmplat, că în decursul conversațiunii începea o povestire cu cuvintele: „Cînd am fost odată în Tampico” sau „În o bună zi vaporul nostru a intrat în portul dela Valpăraisa”, dar' abstragînd dela aceste nimica în ființa sau în vorbirea ei nu-și dădea cu-vînt să conchizi la viața ei mișcată, care ar fi trebuit să o fi avut; nicăiri nu era urmă de acea disordine, care o aduce de altmîntrelea cu sine o atare viață. Era parisiiană și se îmbrăca cu gust și nici-cînd n'am observat la ea vre-un burnus sau vre-o sarapă sau un alt vestmînt de ăst soi, de cari poartă de obicei soțiile de marinari, cari mult timp petrec în țeri străine.

Îndată ce „mi-am dat seamă, că o iubesc, primul și unicul meu cuget a fost, să o iau de soție. Un amic i-a descoperit intențiunea mea și a vorbit pentru mine; ea a răspuns simplu, că n'ar avea de gînd să se mărite încă odată. De atunci evitam, să o mai întîlnesc, să o mai vîd; dar' deoarece ea era unicul meu cuget și deoarece ea nu mă puteam scăpa de acest cuget, care nu mă lăsa să lucrui nici cît de puțin, m'am decis să călătoresc. Am început dar' să mă pre-

gătesc la călătoria mea, cînd într-o dimineață madama Deloche a intrat pe neașteptate în odaia mea, în care domnia cea mai mare disordine.

— De ce vrei să pleci de aici? — mă întrebă cu vocea-i dulce, fermecătoare: „Fiindcă mă iubești? Eu încă te iubesc, dar'... și aci vocea ei tremura puțin, dar' eu sînt încă măritată”.

Și acum îmi povestii viața ei. Era vechiul roman despre amor și necredință. Bărbatul ei, om bețiv, o maltratase, de 3 ani trăiau deja despărțiți. Familia ei, care era foarte mîndră, ocupa o poziție înaltă în societatea parisiiană, dar' dela căsătoria ei nu mai voia să-și știe nimica de dînsa. Era fiică a unui om suprem. Sora ei, veduva unui oficer mai învît, se măritase a doua-ora după administratorul general al pădurilor dela Saint-Germain. Ce se ținea de dînsa, ea era prin bărbatul ei total ruinată, ear' din norocire primise o creștere bună și acum se folosia de talentele sale spre a-și câștiga pînea de toate zilele. În casa mari, pe Chaussee d'Antin, în Fanbourg-ul Saint Honoré, da ore de pian și câștiga frumoase parale.

Povestirea ei era mișcătoare, dar' și foarte lungă, cu deosebire fiindcă Mariți, după obiceiul femeilor, repeta toate lucrurile de două-trei ori. A și avut lipsă de două zile spre a „mi-o povesti. Eu închiriasem în Avenue de l'Imperatrice, între vile frumoase, grădini întinse și locuri acoperite numai cu

de atlas, apoi earăși în negrul moale — în nuanțe, cum numai damele societății alese știu să se îmbrace.

Ocupațiunea ei, după-cum mă asigura, nu era nici neplăcută și nici banală. Toate elevele ei, mai mare parte fice de bancheri și comercianți, o iubiau și o tractau cu respect; câte-odată îmi arăta un inel, un brățar, care i-l dăruise una dintre aceste eleve din prietenie sau recunoștință. Excepționînd acele oare, în cari eram ocupați, nici-odată nu eram singuri, nici-odată nu eșiam singuri. Numai fiecare Duminecă mergea la Saint-Germain, spre a cerceta pe sora ei, soția administratorului general, cu care de un timp oare-care era împăcată. O însoțiam totdeauna până la gară; seara apoi se reîntorcea regulat și des, cu deosebire în zile de vară, cînd serile sînt lungi, ne dam o întîlnire la vre-o stațiune, care zăcea în apropierea unui lac sau unei păduri. Atunci îmi povestea despre soră sa, cît de frumoși ar fi copii și cît de fericită întreaga familie în căsnicia sa. Aceasta părea a-i face ei, care doară nu posedea o adevărată familie, totdeauna durere, și eu îndoiam atențiunea și iubirea mea, spre a face să uite de poziția ei curioasă și în multe privințe penibilă. Pentru un suflet atât de blînd și nobil situațiunea întreagă în adevăr era.

(Va urma).

la suite al Majestății Sale, contele Golenicev-Kutuzov, ca martor și naș la ceremonia conversiunii fiului minor al prințului Ferdinand al Bulgariei.

La 7 Februarie, soția principelui, Maria Luisa părăsește țeara cu al doilea fiu al ei, Chiril, „din cauza sănătății sdruncinate“, ducându-se la Nizza, de unde se va reîntoarce acasă după două luni, și după-ace va fi făcut și o mergere la Roma pentru expierea păcatului de moarte a soțului ei.

La 5 Februarie, apare în ziarul oficial „Mir“ un articol despre manifest, în care se găsește și fraza, că „primirea din partea Țării de a fi naș al prințului Boris, este într-adevăr o a doua eliberare a Bulgariei“. Și în aceeași zi pleacă ministrul-șef Stoilov la Constantinopol, chemat pe cale neoficială, dar tot în urma intervenirii din partea ambasadorului rusesc de acolo, de către însuși Sultanul. Scopul măturisat al călătoriei este de a invita pe Sultanul să fie și el „reprezentat“ la ceremonia rebotuzului; deasemenea a ruga pe exarhul bulgar, ca el să se serviească actual.

La 6 Februarie anunță „Agenția telegrafică rusească“, că: consilierul ambasadiei (rusești) din Berlin, Ciarikov este numit agent diplomatic (al Rusiei) la Sofia.

Stoilov e primit în Constantinopol cu mari onoruri, oferindu-i-se din partea Sultanului un hotel deosebit, închiriat numai pentru el; a doua zi e primit în audiență la Sultan, căpătând marea cordon al ordului Osmanie cu briliante, ear' nevasta lui Ordul Șefacat, în sfârșit toți cei veniți cu Stoilov sunt distinși.

La 8 Februarie, *Sobrania* în corpore vine la palat să mulțumească domnitorului pentru jertfa adusă, cu care privilegiu Ferdinand earăși a ținut o cuvântare afară din cale de „patriotică“. Zise între altele, că a adus pe altarul patriei o jertfă atât de mare, așa de crudă și radicală, a cărei asemănare nu se află în „istoria lumii“; pentru mântuirea și fericirea Bulgariei a adus zălog pe propriul său copil și prin aceasta a slăbit legăturile ce-l țineau strins unit cu Occidentul. Și sfârșise cu următoarele cuvinte: „Occidentul și-a pus anatema sa asupra mea; zorile rumele ale orientului își revărsă acum lumina lor asupra dinastiei mele și luminează viitorul nostru“.

Duminecă, la 9 Februarie, petreceri și alte bucurii în toată țeara; solul Țării contele Kutuzov și cu viitorul reprezentant al Rusiei în Sofia, Ciarikov se află pe drum; se fac pregătiri pentru primirea acestora, a exarhului și pentru însuși ziua de 2/14 Februarie.

În ședința *Sobraniei* dela 10, ministrul de resb. gener. Petrov cere un credit de 5 milioane pentru sporierea forței armate. Se votează.

La 11 Februarie „Agenția balcanică“ din Sofia anunță:

Guvernul bulgar a primit în momentul acesta înștiințarea oficială din Constantinopol, că Sultanul a recunoscut pe prințul Ferdinand ca suveran al Bulgariei, având ambasadele otomane în străinătate, a exopora învoirea pe lângă guvernele respective.

Evident că cu această știre Stoilov se reîntoarce din Constantinopol și e primit în mod extraordinar de către prinț, deputați și populație. În aceeași zi, după amiază, sosește și exarhul bulgar și descinde în palatul mitropolitan; ear' din Constantinopol pornesc solii sultanului: generalul Muzafer-pașa și consiliul de stat Costachi Karatheodori-pașa, un Turc și un creștin.

„Svoboda“, odinioară organul lui Stambulov, profesând și azi vederile lui, se plângea tot în ziua aceea din cauza politice austro-ungare, care „n'a spriginit în mod destul de practic pe Stambulov, ba a lucrat chiar la delăturarea lui dela putere. Hotărîrea prințului este deamă de laudă, deși inutilă. În sfârșit se nu se uite, că Stambulov a făcut posibilă căsătoria prințului numai schimbând paragraful constituției despre religia copiilor domnitorului bulgar. Depinde — zice „Svoboda“ — dela politica ce o va urma Rusia, dacă va fi spre folosul Bulgariei hotărîrea prințului“.

La 12 Februarie sosesc, în tren separat dela Filipopol, solii sultanului, împreună cu noul comisar turcesc Iazi Bey. *Sobrania* și-a ridicat ședința pentru-că toți deputații se poată fi de față la primirea lor în gară. De aici, până la palat, solii și actualul comisar turcesc în Sofia, au fost conduși la palat în trăsură dela Curte, trase de câte patru cai. Karatheodori-pașa a adus prin-

țului Ferdinand o scrisoare autografă dela Sultan, în care acesta numește pe conducătorul ei „ambasador extraordinar pe lângă persoana prințului Ferdinand“, ca semn vădit, că îl consideră drept suveran.

Seara s'au început în mod oficial sărbările printr-o serată la palat în onoarea exarhului.

Conducătorul consulatului general francez în Sofia, domnul Lacan anunță guvernului bulgar, că a primit însărcinarea din partea ministrului său de externe a reprezenta în mod oficial guvernul francez la sărberea de convertire a prințului Boris.

Regele Sârbiei va fi reprezentat și el la ceremonie, prin exmisul sârbesc în Sofia, dl Danic.

Primarul orașului Sofia provoacă pe cetățenii capitalei a lua parte la „primirea solemnă a solului trimis de Țară“. Ambasadorul rusesc din Belgrad, baronul Rosen și secretarul Nekliudov merg până la Novi-Sad, întru întâmpinarea contelui Golenicev-Kutuzov.

Alături, 13 Februarie, Muscalii sosesc după amiază în Sofia. Poporația îi primește cu isbucniri de paroxism; prințul Ferdinand îi așteaptă însuși la gară și se așază în trăsură cu reprezentantul Țării, care șede la dreapta prințului, prin urmare „noul suveran“ la mâna stângă a contelui. Solii Sultanului și ai Țării, precum și 4 ziariști ruși sunt găzduiți la palat.

O depeșă din Constantinopol dela 13 Februarie anunță: „Ambasadorul austro-ungar, baronul Calice a comunicat azi cel dintâiu dintre toți ambasadorii învoirea guvernului său cu recunoașterea prințului Ferdinand“.

Din parlamentul maghiar.

Ședința din 12 l. c.

Să continuă dezbaterile asupra scandalelor și să desvâlește mai departe corupția, stăpânitoare a situației

Pulszky Ágoston, fratele mare al defraudantului, polemizează cu Sima Ferencz, care îi imputase faptul, că a votat și el în afacerea „Pulszky“.

Zelenyák, reprezentantul partidului popular, deduce corupția ce domnește pe toată linia din principul egoismului, care a provocat și revoluția franceză. Prima jertfă a acestui principiu a fost Miklós, a doua Pulszky și poate a treia ministrul Perczel însuși. Arată, că ministrul Perczel a mijlocit împreună cu firma Haas și Deutsch o concesie pentru tren vicinal, ear' el însuși a fost și ca ministru timp de 6 luni membru în direcțiunea acelei întreprinderi, mijlocind în această calitate urcarea capitalului dat de guvern. Vorbește și în unele afaceri culturale.

Contele Csáky declară, că după vorbirea lui Wekerle nu mai are multe de adăugat, a cerut numai cuvântul ca să poată comunica, că el nu se subtrage dela orice responsabilitate. Spune, că până-ce va exista peste tot administrația, se vor asema și sume nevotate, pentru-că legislativa nu prevede toate eventualitățile. Afacerea cu procurarea obiectelor nu s'a putut discuta înainte în toate ale ei amănunte. Față de directorul pinacotecei nu are nici un motiv de neîncredere (!). În deplină solidaritate cu fostul ministru de finanțe și ministru-president Wekerle ia responsabilitatea în egală măsură pentru toate. Nu cere indulgență, nici grație, dar' nici că ar accepta așa ceva, deoarece ce nu este avisat la grația nimănui. Privește cu deplină liniște la verdictul casei și al opiniei publice.

Deputatul Helffy susține, că comisia millenară nu are drept de buget, deci nu poate lua responsabilitatea pentru faptele guvernului. Nu-și poate explica, că de ce se împotrivesc partidul guvernamental propunerii lui Apponyi.

O voce: Are motive... (O fi având! Red. „Trib.“)

Helffy cere în calitate de membru al comisiei parlamentare exmiterea comisiei controlătoare propusă de Apponyi. Nu a fost iertat ca guvernul să concreează unui om neexpert ca Pulszky obiecte de artă în preț de milioane.

Ministrul-president Bánffy polemizând cu Helffy declară, că guvernul nici nu are intenția de a împărți responsabilitatea cu comisia millenară, decât că acesteia „i-se poate imputa, că de doi ani de zile nu a ținut de bine a relata despre procedura și conclusele sale...“

Ivánka Oskár: Nu-i vorba aceea. Voiți să plătiți sau nu? (Asta-i! Red. „Trib.“)

Horánszky protestează în contra observării lui Bánffy, că opoziția „caută scandaluri. Aceste scandaluri nu trebuie a fi căutate, căci se pot der de sine.

Este scandal acela, dacă opoziția nu poate permite ca afaceri, precum este cea mai recentă, să se complaneze în cerc familiar? Sotind dauna ce rezultă din sfacarea Pulszky, ea se urcă la 50—51.000 fl., mai având a adăuga încă și daunele avute cu cumpărarea tablourilor cu preț prea mare. Pe lângă acestea țeara este amenințată cu procese. Trebuie deci să fie cineva — afară de făptuitor — responsabil pentru toate daunele.

Ivánka: Să se plătească tablourile din pensune!

Meszlényi: Se facă vre-o trei baroni!

Horánszky întreabă apoi guvernul dacă cele 204.000 fl. le-a înmănat direct lui Pulszky. Pentru-ce voește guvernul actual să împiedece cercetarea, pentru-ce să subtrage dela responsabilitate? Ar fi mai bine a șterge acest cuvânt (responsabilitate) din lege. Întreabă pe Wekerle, că de ce se sfiește de publicitate și nu se supune unei comisii controlătoare. Scandalul există, pentru-ce să rămânem în calea jumătate? Este în interesul exigențelor civilizațiunii europene a primi propunerea lui Apponyi.

Eötvös Károly replică lui Bánffy care observase că opoziția caută scandaluri. Crede ministrul-president, că opoziției îi este o plăcere a se ocupa cu chestiuni atât de murdare? Opoziția nu caută scandaluri, dar' durere, ață prea multe, fără de a căuta. Vorbind despre cel mai nou scandal, întreabă de ce nu a observat guvernul aceeași precauțiune ca la cumpărarea galeriei de tablouri „Eszterházy“?

O voce: Dar' unde sînt paralele? Eötvös: Dacă ar exista nu am mai vorbi de ele!

Spune, că galeria de tablouri este în cea mai mare disordine. Cine este de vină, opoziția?

Wlassics: Eu sînt de vină la toate.

Eötvös: Da căci ce ai făcut d-ta ca să fie acolo ordine?

Wlassics: Am făcut foarte mult?

Eötvös: Vom vedea! Comunică, că galeria a fost nesupravegheată. Multe tablouri lipsesc, altele au fost vândute pe la anticuare. Cere primirea propunerii lui Apponyi.

Ședința din 13 l. c.

Se continuă dezbaterile temei cunoscute. Deputatul Hévizy vorbește despre marea însemnată a resortului de instrucțiune și face o propunere, în sensul căreia ministrul de culte este îndrumat a provoca pe conducătorii școalelor de stat și ai școalelor confesionale a se îngriji, ca din incidentul millenarului să se sârbze publice în toate școalele o zi din Maiu sau Iunie, care zi va fi hotărîtă de însuși ministrul. Vorbind despre scandalul Pulszky spriginește propunerile făcute de Apponyi și Ugron.

Deputatul Kammerer cere, ca afacerea muzeului de belle-arte să nu fie trasă în luptele politice. Polonyi Geza declară că se va ocupa cu galeria de tablouri din două motive; întâiu pentru-că și la anul 1887 „și-a ridicat vocea în această chestiune; a doua-ora, pentru-că ministrul-president voește a se acoperi pe sine prin conclusele comisiei millenare, din care face parte și vorbitorul.

Mai înainte însă ține a se ocupa cu afacerea sulevată de către Zelenyák în ședința trecută. Zelenyák a ridicat acuză în contra ministrului Perczel, pentru-că a fost împreună cu Haas și Deutsch membru în o direcțiune de căi ferate. Ministrul Perczel se provoacă cu multă emfasă la principiul „calumniare audacter“ și îi impută lui Zelenyák, că nu are cunoștință de legi. Ministrul a declarat, că deja în a doua zi, după-ce a fost numit ministru, și-a cerut ștergerea numelui din registrul direcțiunii și nu este vina sa, dacă nu mai după o jumătate de an a fost șters. Vorbitorul constată, că nu Zelenyák, ci Perczel este cel-ce nu cunoaște legile, căci el ar trebui să știe, că până-ce numele îi figurează alături cu al colegilor sei în registrul firmei, el împărușește și toată responsabilitatea cu aceia.

Dar' cine sînt colegii lui Perczel? Demonstrează cu acte oficiale, că *regul ministrului a fost Jacques Haas, care la anul 1866 a fost sub acuză pentru diferite abuzuri și a stat mai mult timp în temniță preventivă.* (Prosit). Și din consortiul de oameni, între care unii au fost acuși și închiși pentru corupțiune, dl Perczel rezolvă vine direct în fotoliul ministerial... (Mișcare).

Endrey: Panama!

Polonyi Geza: A fost deci superfluu, ca dl ministru să se mai provoace la principiul, calumniare audacter. (Este de notat, că Perczel și înainte de a fi ministru ocupa postul onorific de vicepresident al casei. Red.) Trece la afacerea Pulszky. Constată, că prima responsabilitate o are Csáky, pentru-că el

a asemnat suma de 167.000 fl. Suma aceasta a fost însă înmănată lui Pulszky numai de succesorul lui Csáky, de baronul Eötvös. Ce zice la aceasta baronul Eötvös, care este cumnatul lui Pulszky? (Mișcare în casa întreagă). Ministrul Wlassics a ridicat acuză gravă în contra lui Csáky, spunând că Muzeul, care cuprinde lucruri în valoare de multe sute de mii, a fost supravegheat de un director și secretar dotați cu suma de 2500 fl., astfel că a fost imposibil a se susține ordine cu suma aceasta. Ce răspunde dl Csáky la această învinuire?

Este o întâmplare, că cea mai mare responsabilitate cade pe ministrul Wlassics. Dar' dacă el a constatat odată că socoteala nu conșună cu 7000 fl., pentru ce a mai dat el directorului Pulszky alți 115.000 fl., pentru care sumă negreșit el este responsabil?

Vorbitorul a făcut la anul 1887 o interpelare în afacerea muzeului național, în urma căreia interpelări s'a exmis o comisie controlătoare și această comisie deja atunci a constatat abuzuri, furturi mai multe în muzeul național (Aha!). Scandalul este deja cam vechiu! Red). Dar' deja de pe atunci s'a inaugurat sistemul de a face mușama stărilor factice — „din punct de vedere mai înalt“. (Mișcare mare în dreapta). Disordinea era deja pe atunci mare cu toate-că Pulszky era deja de 7 ani director al muzeului.

Pentru neglijarea datorinței de a controla sînt responsabili ministri de acum, și predecesorii lor

Ivánka: Să plătească cu toții!

Polonyi: Este ușor a exprima fraza: „Primesc toată responsabilitatea“, — când omul știe, că nu va fi tras la nici o răspundere. Cere acceptarea propunerii lui Apponyi.

Ministrul Perczel reflectează lui Polonyi în afacerea sa cu trenul vicinal și asigură, că în consortiul din care a făcut parte, au fost tot bărbați onorabili.

Ministrul Wlassics replică lui Polonyi, în chestia cu interpelarea făcută în anul 1887, când s'ar fi constatat de nebasate știrile despre o disordine în galeria de tablouri.

Deputatul Vajay consideră corupțiunea actuală de o urmare firească a falsului liberalism de astăzi, înrudit cu acel spirit, care face pe Goldstein Sami a pușca asupra chipului lui Christos. Acest sistem corupt trebuie nimicit din fundament. Primește toate propunerile.

Lupta în comitate.

Făgărașul la — Milleniu.

— 13 Februarie 1896.

Comisiunea permanentă a comitatului Făgăraș a votat în ședința de ieri 4000 fl. și patru mii florini, ca spese pentru participarea la tîmbălău din Iudapesta, poreclit milleniu. Totodată au hotărât, că din cei 4000 fl. să se dea la trei „domni“ câte 1500 fl.; ca să se poată îmbrăca în „diszmagyar“, să-și cumpere câte un frâu și să aibă cu ce benchetui prin cafeșanțurile din metropola jidovească, admirînd cultura (!) „maghiară“. S'au și însinuat trei neaoși maghiari: un Jidov, un Armean și un Slovean renegat, toți direcți descendenți de ai lui Árpád și Tutum.

Cu ceialalți 500 fl. voese să prindă două „națiuni“ să-și arete la marea comedie patriotico-comică.

Hotărîrea aceasta a comitetului permanent va veni la dezbateri în adunarea generală din 18 Februarie.

Sperăm, că fiecare membru român va fi la locul său, căci ar fi o crimă, a lăsa să arunce în mod ușuratic asupra poporului nostru o nouă sarcină grea, nu mai ca unii să poată cheful

N'a ajuns oare, că cu linia ferată Făgăraș—Sibiu, au îngropat comitatul în o datorie de o jumătate de milion, a cărui scumpe camete le plătește asudînd din greu poporul, care abia mai poate trăi sub greutatea multor sarcini? Acum din nou vreau să-și îngroade?

Cine vrea să-și petreacă și să se chefuiească, facă-o pe punga sa, ear' nu pe a altuia.

De lângă Olt.

Din România.

Broșura lui Slavici.

Cotim în „Epoca“: („Tribuna“ și „Tribună“). Zilele acestea a apărut o broșură sub titlul de mai sus, scrisă de dl Slavici cu scopul de a explica criza prin care a trecut partidul național român de peste munți în vremea din urmă.

Firește, dl Ioan Slavici explică lucrurile în felul d-sale.

Toată criza, neînțelegerile pentru proprietatea „Institutului Tipografic“ și a ziarului „Tribuna“ și „Foaia Poporului“,

diferendul în privința direcțiunii politice a partidului național și a atitudinii acestuia față de partidele din România — toate acestea sînt opera conservatorilor, în special a domnilor Tache Ionescu și Nicolai Filipescu.

Sînt atâtea contraziceri în broșura „Tribuna“ și tribunistii, atâtea explicații fantastice și tendențioase ale unor lucruri foarte simple, încât ne-ar trebui mult lucru pentru a le pune în cuvenita lumină. Dacă împregiurările o vor îngădui, poate-ă vom și face aceasta.

În cele următoare „Epoca“ dă dlui Slavici explicarea firească a celor întîmplate, pe care nu o mai reproducem.

Macedo-Românii. „Timpul“ serie:

Ieri, 30 Ianuarie, a avut loc o întrunire a societății de cultură macedo-română. Deși nu fuseseră convocați decât membrii consiliului de 35, totuși Macedo-Românii doritori de a asculta conferența dlui Petru Vulcan și de a afla ceea-ce se petrece în Macedonia cu privire la eforia școalelor, au venit într'un număr atât de mare, încât neîncăpându-i sala societății, au ținut ședința în localul Ligei culturale.

Cu această ocaziune s'au subscris sume însemnate pentru a se veni în ajutorul eforturilor.

Ziaristică. A apărut un nou ziar:

„Dreptatea“. Este organul fostului ministru Flea. Un alt nou ziar, care a apărut se chiamă „Gazeta“. Se crede, că ține locul răposatei „Gazeta Poporului“, „Ziarul“, un al treilea ziar ce a apărut de câteva zile, își va schimba numele în „Naționalul“.

CORRESPONDENȚA

„TRIBUNEI“.

Tilișca, 31 Ian. v. 1896.

Un iubilen.

În 30 Ian. praznicul celor 3 sfinți, locuitorii comunei Tilișca au avut o zi de sărbătoare și de veselie cum arare-ori i-se dă ocaziune muritorului din popor a vedea, că aceasta din incidentul iubileului de 80 ani în etate al venerabilului preot Ioan Iosof arangiat de către fiii sei sufletești.

E una dintre cele mai frumoase virtuți creștinești, când faptele bune sînt urmate de recunoștință, și nimic pe lume nu poate atinge așa plăcut cele mai sensibile coarde ale inimii ca mulțumire și recunoștință.

Aceasta s'a putut vedea și cu ocaziunea acestei sărbări când vrednicul iubilat a răspuns diferitelor deputațiuni, ce l-au felicitat, într'un mod foarte emoționat.

Sărbarea iubilară s'a început cu o rugăciune de mulțumire, cetită în onoarea iubilantului la finea sf. liturgii, care rugăciune a străbătut inimile tuturor, cuprinzându-le de o pietate deosebită.

Prima felicitare verbală a primit-o iubilantul — la locuința d-sale — din partea reprezentanței bisericești, a comitetului par. în numele căruia a vorbit preotul Petru Iuga în cuvinte frumoase și măgulitoare, care i-a predat totodată din partea comitetului și un prețios cadou, o evanghelie foarte frumoasă.

A urmat apoi reprezentanța comunală, al cărei membru e și iubilantul, în numele căreia l'a felicitat deasemenea în termen foarte aleși notarul pensionat Ștefan Millea.

Nu mai puțină bucurie a procurat venerabilului bătrînd felicitarea corpului învățătoresc adus prin graiul învățătorului Ioan Bratu, precum și un mic, dar dragălas, album, cuprinzînd numele învățătorilor și a tinerimii școlare din acest an.

Preoțimea tractuală deasemenea a fost reprezentată de preotul Danil Moș și „Popa din Săliște și Ilie Iosof din Galeș, în numele cărora a fost vorbit preotul Ioan Popa. Trebuie să-și exprim și aici regretul, că dela această frumoasă sărbare a lipsit șeful tractual, dl propofresbiter Dr. Nicolau Maieru.

Cea mai însemnată și prețioasă distincțiune i-a făcut-o însă fără îndoială Excelenția Sa Metropolit Miron Romanul, care luînd în considerare meritele, ce ne lăse iubilantul pentru biserică, școală și țară, i-a oferit brîu roșu, care la preoții noștri este o rară distincțiune.

Aceste sînt fapte provenite din mulțumire și recunoștință, și cu tot dreptul, căci edificiul școalei noastre, care azi nu s'ar face sub 10 mii fl. s'a făcut prin conlucrarea cu mult zel al venerabilului iubilat, fără să aibă școala vre-un capital cît de mic.

De când d-sa ne păstorește, s'a pus basă la fondul bisericii, care trece azi peste suma de 6 mii fl. și a fondului parohial, care de asemenea trece peste 5 mii fl. v. a. și alte multe bune, căci fără de conlucrarea dînsului

nimic nu s'a făcut, și tot ce s'a făcut prin-
tr'insul s'a făcut.

S'a dat și un prânz festiv din partea
representanței bisericii în onoarea imboldului,
la care au participat aproape 30 persoane,
dela care toastele și cântările încă n'au lipsit.

Eată cum știe Românul răsplăti faptele
cele bune.

Un Tilișcan.

REVISTA PRESEI.

„Gazeta Transilvaniei” reflectează la
cele-ce se petrec în Polonia, și la caracte-
rizează cu titlul: „Politica nănașului”.

„Timpul va arăta, — astfel își încheie
„Gazeta” articolul — într-o dată aceste spe-
ranțe și presupuneri au fost înțelese, pre-
cum și dacă prințul Ferdinand va ști să pă-
zească, ca nu cumva îmbrățișarea Rusiei să
sugrume autonomia bulgară și astfel politica
nănașului să reușească a paraliza politica, care
tinde a asigura libertatea și independența po-
poarelor balcanice.

„Dreptatea” revine la bugetul minis-
terului instrucțiunii, și sub titlul: „Școala —
instrument de maghiarizare”, arată scopul gu-
vernului actual.

„Din momentul ivirii ministerului ungu-
resc, „constituțional” — scrie „Dreptatea” —
și până azi, lucrurile au mers crescând spre
râu față de cauza mare a culturii noastre ro-
mânești. Înta de căpetenie a tuturor guver-
nelor, ce s'au succedat dela 1867 încoace, a
fost și este desovârșirea ticăloasei opere de a
nimici progresul Românului în civilizație.
Guvernele și partidele ungurești și-au dat pe
față această ignobilă tendință și astăzi nici
nu mai fac secret din ea.”

Ziarele craiovene.

Reproducem după „Presă” următo-
rea revistă a ziarelor din Craiova:

„Voința Craiovei” încurajată de repro-
ducerea ce unele ziare au făcut articolului
seu „Ce atitudine trebuie să avem în chestia
națională”, continuă pe aceeași temă cu un
nou articol.

„Vremea” se ocupă de atitudinea părin-
telui Lucaici și conștientă pe marelui martir să
nu se despartă de Drul Rațiu.

„Voința Poporului” geloasă de marelui
succes, pe care îl au alte gazete cu chestia
națională, se ocupă și ea de aplanarea scisiune
dela Sibiu și crede a ști, că părintele Lucaici
s'a inspirat dela dl. Dimitrie Sturdza, când a
pus împreună cu amicii sei, în minoritate pe
Drul Rațiu. Articolul e semnat de domnul
Varlam, cu totul novice în gazetărie.

Spicuri din foile maghiare.

Scandalum progressivum! Astfel nu-
mește „B. Hirap” afacerea scandalosă, ce
s'a desfășurat din *paralysis progressiva* a lui
Pulszky Károly.

Din *ospiciu* — Pulszky Károly a ajuns
în temniță! Aceasta ne reamintește vorba lui
Dimitrie Brătianu, reîmprespătată mai zilele
trecurte de un avocat român: — „Hoții la
pușcărie, și bănuții la carantină!”

Pulszky, pungașul, e în pușcărie, — dar
unde sânt complicității lui bănuți, ministrii un-
gurești??

„Alkotmány” reclamă. Zice, că încă pe
timpul baronului Eötvös József, cu un sfert
de veac înainte de aceasta, Armenii din Gherla
au dat către ministerul cultelor rugare, ca să
restitue episcopia armenescă, ce a existat
cândva în Gherla. Rugarea Armenilor nici
astăzi nu e rezolvată. Cine știe unde s'a
perdut prin dosarele ministerului. De aceea
reclamă „Alkotmány”.

Dacă ar fi fus să se găsească, și dacă
ar fi să se rezolve în favoarea episcopului
Armenii, — am ave și noi o rugare:
Să li-l dea Armenilor pe Szabó, și pe noi să
ne lase, — să ne alegem altul.

Spicuri din foile ne-maghiare.

„Revista Orăștiei” ear' a apărut cu un
„Unic adaus”, care e asemenea plin de *svir-
coliri*. De altcum nici în svircoliri nu pro-
duce nimic nou. Se repetă aceleași min-
ciuni, reîmprespătate în altă formă.

Astfel dl. V. Mangra vrea să încăl-
zească de nou „nexus causal”, o idee născută
în capul domniei-sale, dar' născută moartă.

„Ce a cântat dl. Rațiu la ministrii un-
guri?” — întreabă dl. Mangra, parcă n'ar ști
că nu dl. Dr. Rațiu a fost pe la ministri, ci dñii
Dr. Lucaici și I. Coroianu.

Dl. Russu Șirianu asemenea reîmprespă-
tează minciuni. El zice că comitetul a hotăr-
ărit *rechemarea* lui, la foile de unde dl. Dr.
Rațiu l'a scos cu poliția. Minciună! Comi-
tetul l'a dat numai posibilitatea condiționată
să reîntre. Nefimplinind condițiile în ter-
minul prescrist, nu are să mai reîntre — nici
măcar pe fereastră!

Al treilea din *collegium* e dl. G. B. Duică,
care în deosebire de conșoții sei *recunoaște*, că

a căutat, să intre în redacția „Dreptății”.
Dinsul citează dintr'o epistolă, pe care Dr. C.
Diaconovich i-a scris-o ca răspuns la una din
scrisorile lui (trei la număr). A doua oară
recunoaște, că a fost la Zichy Nándor și a
vorbit cu el.

Celelalte din „adausul unic” sânt fleacuri.

Spicuri din parlamentul maghiar.

În ședința dela 12 Februarie, deputatul
partidului popular, Zelenyák, vorbind de
„Ungaria coruptă”, a spus următoarele
două noutime, dar' caracteristice lucruri:

„Și școalele confesionale — zicea Ze-
lenyák — sânt corupte, deoarece se învață
în ele lucruri false. Astfel s'a întâmplat, că
o fetiță de religione calvină, care a vrut să
treacă la religione catolică, întrebată de-
ceine este cel mai mare domn după D-zeu? —
a răspuns: „superintendentul (episcopul
calvin) din Dobrițin!”

Apoi: „Nu pot admite ca motiv pentru
amânarea regulării *congruiei*, sêrbările millenare
deoare-ce preoții și în anul millenar vor ave
stomach.

Cronica corupției.

Pulszky-ada.

Când n'a mai avut încredere, guvernul s'a
hotărât, pentru propria sa scăpare, a preda
pe odorul seu „scump”, chiar tare scump ju-
stiției și astfel Pulszky acum șese zile a
fost transportat din casa alienaților dela
Lipótmező la pușcăria dela Alkotmány-
utca. Judele de instrucție cu doi medici
dela tribunal l'au luat primul interogator
încă la Lipótmező, și convingându-se, că dă
răspunsuri foarte corecte, sănătoase, la între-
bările puse, a ordnuit transferarea lui.

Medicii tribunalului desmint absolut pă-
rerea medicilor particulari, cari declaraseră
nebuș complet pe Pulszky, zicând, că nu
se pot pronunța în mod hotărât, având tre-
buință de a-l observa timp de mai multe
săptămâni. Între alte răspunsuri cuminte știa
să-și aleagă pe apărător, că are drept la re-
curs în contra arestării, ceea-ce a și făcut,
dar' tribunalul l'a respins recursul. Cu cât
il interoga mai mult judele de instrucție, cu
atât mai lămurite erau răspunsurile fostului
domn director. Într-aceea es la iveală tot
mai multe amănunte despre punșășile lui,
dar' le vom da în nrii viitori, căci avem a
înregistra și alte

Odoare millenare.

În Sátor-Alja-Ujhely deodată dis-
paruse Polányi Gyula, asesorul scaunului or-
fanal din loc. Prin cercetare, întreprinsă după
fugă, s'a constatat, că lipsește mai multe
mii de florini din cassa, care o administra
Polányi. E temere, că se va da de urma
neorînduilor și punșășilor și mai mari și
de frica aceasta presidentul scaunului orfanal,
Payzos Andor și-a dat demisia, Polányi
a fost și în comit. bisericesc; se vorbește, că
și averea bisericească a îndurat pagubă.

Polányi a fost totdeauna mare *hazafi*,
foarte stimat de ceilalți patrioți; păcat că
nu s'a ținut de *Szósat-ul: Itt élnek s hal-
nod kell*.

În anul trecut se sinucise în Dobrițin
Némethy Károly, servitorul inspectorului su-
prem de școale și consilier regesc de acolo,
Békéssy Gyula, unul din stâlpii culturii
și societății din Roma calvinilor. Némethy,
înainte de a se sinucide, scrisese și lăsase pe
masă o scrisoare, în care povestește, că-și
curmase zilele din cauza, că stăpânul seu,
fiind în perplexitate de bani, împrumutase
dela dñsul (Némethy) o sumă considerabilă
din banii *Emkei*, pe cari li păstra el (Né-
methy) ca cassarul acestora. Fiind însă, că
Békéssy nu și înapoiaze banii la timpul cu-
venit și temându-se, că va fi trisit înaintea
justiției ca defraudant, își trase glonțul în cap
— stătea în scrisoarea sinucidului.

Pe baza acestei scrisori, tribunalul din
Dobrițin a pornit acuză contra lui Békéssy
pentru complicitate la defraudare; dar' după
o lună de cercetare sistase procesul, moti-
vându-și procederea cu aceea, că însași cer-
cetarea a fost pentru acuzatul o pedeapsă
identică cu osândă, și a transpus întreagă afă-
cearea ministrului de „culte și instrucțiune
publică” (scandal!), Wlassics. Békéssy
n'a așteptat însă judecata ministrului și a imi-
tat exemplul servitorului seu, murind cu *Szósat-ul*
pe buse: „Itt élnek s halnod kell!”

Lueger despre Ungaria coruptă.

Scandalurile din Ungaria au aflat răs-
net și în dieta provincială din Austria-de-jos.
Eată un scurt raport, despre ședința
dela 13 l. e.

Deputatul *Fürnkranz* cere ridicarea cuo-
tei la 50%.

Jaw declară, că pactul actual face din
Austria o sclavă a Ungariei; cere rumperea
totală de Ungaria.

Lueger zice: Întemplierile mai recente
din Ungaria arată putrezimea corupțiunii ce

ce s'a lătit în Ungaria. Acestea sânt fructele
domniei jidano-maghiare. Toate sânt corupte.
El își exprimă condolența către popoarele
Ungariei, pe cari le *jeftuiește o bandă jido-
vească de tâlhari*. Maghiarii au încercat ca
Austria să o prefacă într'o sclavă; i-au luat
și numele și emblema comună.

Pungașia millenară încă Jidanii au isco-
dit-o; ei o înscenează.

Cei de aici le sufer toate liniștiți; sânt
destul de lași, ca să le suferă.

Presidentul intrerupe, antisemiții aplau-
dează.

Lueger, cu ton mai înalt, repetăște
ce a zis.

Lueger continuă: Colorile împărătești le
calcă în picioare, și nimeni nu se află în
Ungaria, care se caute pe păcătoși și să-și
pedepsească. Ungariei avem a-i mulțumi sgu-
duirea poziției noastre în Balcani, încercăturile
cu Stul Scaun, și apăsarea obraznică a indus-
triei austriace. În chestiunea petrolului și
a morăritului Ungaria a avut o ținută care se
poate califica de o simplă șarlatanerie.

Aliații Maghiarilor sânt Polonii, pentru-că
ei n'au ce plăti. Polonii și jidano-maghiarii
scormonesc în buzunarul Neamului și Boemu-
li. Noi sântem foarte proști (Hauck: sântem
slabi!) Fie un pact cinstit, sau dacă nu —
război! În cazul din urmă Ungaria are să se
înece în propria sa grăsimă. Maghiarul știe
nemțește când e vorba să iee parale dela
„svabul”; — când însă el trebuie să plătească
zice *nu dějes*. (Ilaritate).

În discursul vorbirii lui Lueger de pe
galerie s'au auzit câteva strigăte: o h o h o!
Presidentul a voit să evacueze galeria.
Lueger s'a întrepus zicând: „Nu trebuie dați
afară, decât cei doi jidano-maghiari!”

Ocotirea corupției.

Propunerea lui Apponyi pentru exmi-
terea unei comisuni parlamentare în cauza
lui Pulszky a fost respinsă în ședința de ieri
cu o majoritate de 24 voturi! Liberalii au
alergat toți la votisare. Dintre opoziționali
38 au lipsit. Prin urmare învingerea morală
a opoziției. Formal fusă parlamentul a con-
lucrat la ocotirea corupției.

CRONICĂ

Sibiu, 15 Februarie n. 1896.

Nou medic român. Ni-se scrie din
Pesta: Simpaticul și vrednicul tânăr univer-
sitar, dl. Ioan Rednic din Drăgomicști
(Marmăia), după-ce a trecut cu strălucit suc-
ces toate rigorosele, Sâmbătă în 15 l. e. va
fi promovat la gradul de doctor în științele
medicale universale. Felicităm din inimă pe
tinerul doctor român.

Codex Cuparianus. Dl. Radu Cu-
pariu, stud. fil. și teol. abs. din diecesa
Orășii, în anul trecut a descoperit un codice
de mare însemnătate. Codicele e un evche-
logiu (trebucic) manus. ris. Conține evcheologiul
întreg și vre-o trei orațiuni funebrele la morți.
După limbajul și după textele evanghelice fo-
losite în el e din prima jumătate a secolului
17. Descoperitorul și-a gătat deja studiile
despre acest codice, și îndată-ce va fi redesh-
chisă societatea „Petrul Maiorescu” acolo va ține
prelegerea sa despre acest codice.

Balul Ungurilor din Viena. M. S.
Monarhul a binevoit să onoreze balul ce co-
lonia cetățenilor unguri din Viena a arangiat
Mercuria trecută în Sophiensäle, bal de
care am pomenit în numărul nostru prece-
dent. Biurul de corespondență maghiar a
trimis ziarului o depeșă despre visita împă-
ratului adăugând că la bal M. Sa a zis:
„Sânt vesel de a mă afla în mijlocul
Ungurilor mei!”

Slovacii din America, cam trei
sute de mii la număr, au 13 ziare, din care
9 politice, 2 religioase (1 protestant și 1
catolic), în sfârșit un ziar umoristic ilustrat.
Toate sânt scrise acum în limba literară s'o-
vacă, pe când mai înainte multe se folosi-
au de dialectele acelor comitate, de unde emi-
graseră cei mai mulți. „Nu putem să nu
ne mirăm — zice *Národní Noviny* —
de existența atâtor ziare, având în vedere, că
cea mai mare parte a celor emigrați în A-
merica au venit din ținuturile cele mai neghi-
giate, timpote prin maghiarizare, unde popo-
lul nici ceti nu mai știe, fiindcă dascăli
năimiți nu învață, ear' preoții mișei li lasă
mila Domnului. Da, din acele părți sânt
emigrații noștri, unde evangelia noastră na-
țională n'a pătruns încă de loc, unde d'alun-
gul și de-alargul nu găsești suflet naționalist.”

Hymen. I. U. Dr. Nico Dionis-
sie cavalier de Praeda are onoare
de a vă înștiința despre cununia sa cu
domnișoara Ida Beatrix Gratzl care se
va celebra Dumină, în 16 Febr. n. 1896,
la 4 ore p. m. în biserica gr. cească din Viena,
I. Fleischmarkt 13.

Prăvălie nouă. Ne permitem a atrage
atențiunea On. public conștient asupra in-
scuturii de pe pagina 4-a a foi noastre de
astăzi și-l rugăm pentru binevoitorul sprigin.
Prăvălia dlor Vidrighin & Com este foarte
bine asortată și astfel va mulțumi pe deplin
toate așteptările On. public.

Nouă parohie românească.

Am dat deja știre, că Românii din satul săseșe
Zagăr vreau să edifice biserică și să înteme-
ieze parohie. În scopul acesta ei au emis
următorul apel: Iubite cetitor și creștin bun!
În marea comună Zagăr, locuită de Sași, trăim
și peste 45 familii Români aparținători comu-
nei, ear' de toți sântem 204 suflete de Ro-
mâni în această comună, și, durere, nouă
atâtor suflete de Români, ne lipsește aceea
atât de lipsă e creștinului: locașul sfânt, în
care el să se închine celui Atotputernic, să
mulțumească pentru binele ce-l dă, și să-l
roage pentru ajutor și poșetă pe ale vieții
cărări, locaș, în care să-și ceri și să-și afi
mângâiere sufletului în clipele de bucurie, ca
și în cele de durere! Poporeni acestei co-
mune, dorind din inimă înlăturarea acestei
mari lipse sufletești, au hotărât zidirea unei
biserici române în filia Zagăr. Avem însă
așa de puține mijloace materiale la îndemână,
că ne este peste putință ca numai din propriile
puteri să o putem edifica. Pentru aceea ne
rugăm, ca onor. public să binevoască a ne
întinde mână de ajutor pentru intruparea
dorinței noastre. În nădejde, că rugămintea
noastră ferbinte va afla un viu răspuns în
inimile tuturor creștinilor buni ce vor afla
despre arzătoarea noastră lipsă și nu vor în-
târzia a ne întinde cu creștinească dragoste
mână de ajutor. Semnăm cu creștinească iu-
bire: Zagăr, în 24 Ianuarie 1896. Ioșif
Popoviciu, Toader Stangaci, Ioan Russu,
paroch gr.-or. în Hundorf și administrator în
filia Zagăr.

Închinătorii Satanei.

La 8 Febr. o societate musicală din Buda a arangiat bal
mascat în onoarea Satanei. Eată — după re-
producerea lui „*Alkotmány*” — un pasagi din
învitarea la acest bal infernal: „La 9 1/2 Jo-
sicia Sa Satana va intra cu o splendidă suită
de draci și va da signalul de începere. Voi,
cari n'ați fost încă în galeriile infernului,
nici închipul nu vă puteți ce plăcere veți gusta
acolo. Primele celebrități artistice ale infer-
nului vă vor face distracție, așa că putem
zice înaintea, că cel-ce nici acolo nu se va
simți bine, acela nici dracului nu-i trebuie.
Pentru a încongiura neînțelegerile, membrii
activi și spriginitori ai societății (Buda dalárda)
vor lua bilet roșu (culoarea de casă a josni-
ciei Sale Satana) pentru 50 cr. infernali. Fie-
care din acestia are drept să mai scoată un
bilet alb, dacă mai aduce vre'un drac cu sine,
acesta costă 1 fl. infernal. Toți ceilalți pot
scoate bilet verde pentru 2 fl. infernali...
Adece roșu-alb-verde! Și închinătorii Satanei
sânt — patrioți venetali!”

Telefon între România și Bulgaria.

Între București și Sofia se va înființa un ser-
viciu telefonic. Lucrările pentru această in-
stalațiune se vor începe chiar pe la sfârșitul
acestei luni.

Statuă unui iesuit. După-cum anunță
„*Le Monde*” din Paris, în Chicago i-se va ri-
dica un monument, în preț de 60.000 franci,
iesuitului *Martquette*, care la 1763, recunos-
când însemnătatea văii de Mississippi a înteme-
iat orașul Chicago. *Martquette* era atunci
misionar. Astăzi Chicago are 1,200.000 lo-
cuitori.

Ședința comitetului municipal.

— Raport special. —

Sibiu, 15 Februarie.

Comitetul municipal al comitatului Si-
biu a ținut astăzi o adunare generală extra-
ordinară sub prezidiul comitetului - suprem Gus-
tav Thalmann.

În ședința de dimineață s'au pertractat
câteva obiecte de interes mai general, la cari
compatrioții noștri sași s'au prezentat într'o
lumină patriotică-modernă, apucând și ei pe
căi vicinale și millenare.

Dintre membrii români au fost de față:
I. de Preda, presidentul clubului românesc,
P. Cosma Dr. N. Vecerde, I. Ghibu, Z. Boiu,
N. Cristea, Dr. A. Brote, Dr. Oct. Russu,
Val. Florian din Racovița. Manta, paroch în
Gurariului, Ioan Balu, C. Popovici, not. în
Sadu și un țeran.

La punctul 4 al ordinii de zi: Rescriptul
ministrului de comereciu referitor la prolongi-
rea concesiunii date deputaților dietali Oscar
Meltzel, Samuel Dörr și cons., pentru lu-
crările prealabile ale liniei ferate vicinale
Sibiu — Agnita. Nr. 21678/1895. IV. dl.
Part. Cosma a făcut propunerea de a nu
lua la cunoștință rescriptul ministerial, de-
oarece după conculsul cunoscut al dietei,
trebuie să presupună că dñii Oscar Meltzel și
Samuel Dörr vor trage consecuențele și vor
abzice ori de deputație, ori de concesiune și
astfel comitatul să aștepte până când se va
ști cine vor fi concesionarii noi.

Majoritatea săsaca însă sub titlu, că
știe cine stă la spatele nunițiilor deputați, nu
a primit propunerea dl. Cosma nici de astă-
dată, nici la punctul 31: Rugarea concesionari-
lor prealabili ai liniei ferate vicinale Sibiu —
Agnita pentru anticiparea speșelor pentru lu-
crările prealabile. Nr. 21988/1895. IV. — când
a fost ridicată, ei din contra a votat celor 2
deputați chiar și un împrumut de 10.000 fl. —
fără interese, pentru acoperirea speșelor de
trasare.

La punctul 10—11: Rescriptul comi-
tei-suprem referitor la adunarea generală mu-
nicipală festivă, ce se va ține în prima ju-
mătate a lunii Maiu 1896, nr. 1101/1891. I.

Rescriptul comitetului - suprem în cauza
procurării unui steag de bandieru, nr. 2330
1896. V. — dl. Ioan Preda, a dat în numele

clubului român declarațiunea, că Românii nu
vor participa la nici o paradă millenară.

Cunoscutul sovinit, directorul gimnasiu-
lui de stat Ign. Veress a denegat în limba
germană (pentru captarea *benevolentiae*
Szazoni) dñui Preda dreptul, de a vorbi
în numele Românilor și apoi marele Carl
Wolff a cântat o odă millenară spunând, că
în acele zile de bucurie trebuie să punem toate
la o parte și să ne felicităm de existența mil-
lenară a acestui stat etc.

Majoritatea a acceptat propunerile co-
mitetului suprem.

ECONOMIE.

Reducerea etalonului.

Banca austro-ungară a redus de nou
etalonul (Zins fuss) cu 1/2 percent, la 4%.
Din incidentul acesta un specialist ne trimi-
te următorul articol:

(*Banka austro-ungară*). Cel mai bun
termometru al stărilor noastre financiare-eco-
nomice este fără îndoială banca austro-ungă-
ră. În timpul din urmă, când cu crisa dela
bursele din capitalele monarchiei, vedem ur-
cându-se rapid etalonul de interese la acea-
stă bancă, așa încât cu o lovitură ajunse la
5% la escomptul de cambii și 6% la lom-
bard. Îmbunătățindu-se însă situația finan-
ciară, vedem coborîndu-se procentul la 4 1/2
și 5 1/2%, ear' de vre-o 2 zile încoace s'a fă-
cut o reducere la 4% în escompt și 5% la îm-
prumuturi.

Procentul de 4 și 5% este de altfel
cel mai mic procent, ce l'am putut observa
la banca austro-ungară. Schimbarea deasă a
etalonului de interese a băncii austro-ungare
în anii din urmă stă în legătură și cu ope-
rațiunile făcute pentru introducerea valutei
de aur.

Pentru a face o comparațiune între
unele bănci principale din diferitele țeri, am
ales anul 1893, care în privința economică
este mai regulat, ca anii din urmă.

Eată cifrele din 7 Ianuarie 1893:

Banka austro-ungară

(în milioane de fl. v. a.)

Tesaur metallic:	
în aur	103.3
Cambii plătibile în aur	16.9
„ „ „ argint	168.9
Bilete de stat	8.1
Escompte (cambii de bancă)	163.6
Împrumuturi pe amanet	27.3
„ „ „ hipotecare	121.4
Scrisuri fonciare cumpărate	5.2
Efectele fondului de rezervă	30.2
Bancnote în circulațiune	463.6
Contul Giro	13.6
Alte obligăminte de plată	3.1
Resursi fonciare în circulațiune	117.1
Reserva de bancnote scutită de dare	33.6
Procentul pentru cambii a fost 5%.	
Pentru împrumuturi pe amanet 6%.	

Deutsches Reichsbank

în 7 Ianuarie 1893 (în milioane de mărci).	
Capital	120.—
Tesaur metallic	863.2
Bancnote în circulațiune	1087.8
Escompte	556.9
Lombard (împrumuturi pe amanet)	101.8
Deposite și Giro	361.2
Procentul a fost 4%.	

Banka franceză

în 7 Ianuarie 1893 (în milioane franci).	
Capital	182.5
Tesaur	2968.6
Bancnote în circulațiune	343

